

Den norske kjøtt- og eggbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogrammet for oppal og rugeeggproduksjon av slaktekylling og kalkun

Versjon 2

Anbefalt av Animalia AS sitt styre 10.12.24

Den norske kjøtt- og eggbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram oppal og rugeeggproduksjon av slaktekylling og kalkun

Anbefalt av Animalia AS sitt styre 10.12.24

Referanse til regelverket: Den norske kjøtt- og eggbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram oppal og rugeeggproduksjon av slaktekylling og kalkun er utarbeidet i samsvar med Forskrift 12. desember 2001 om hold av høns og kalkun. Dette er andre versjon av retningslinjen. Første versjon ble anbefalt av Animalia AS styret 12.10.2020 og anerkjent av Mattilsynet 27.01.2021.

1. Formål

Formålet med retningslinjen er å bidra til å sikre norske avlssyr av slaktekylling og kalkun en dokumentert god velferd gjennom produksjonsperioden. Dette skal gjøres gjennom god produksjonsstyring, systematisk forebyggende helse- og dyrevelferdsarbeid og tredjeparts revisjon av regelverksetterlevelse.

2. Virkeområde

Retningslinjen gjelder for driftsenhet som holder minst 50 unghøner eller rugeegg høner av artene *Gallus gallus* eller *Meleagris gallopavo* for rugeeggproduksjon og som er tilknyttet rugeri som har tilsluttet seg til denne retningslinjen.

3. Definisjoner

Driftsenhet: En driftsenhet i jordbruket defineres som en virksomhet (bedrift) med jordbruksdrift. Hver driftsenhet skal ha identitetsmessig tilknytning til en bestemt landbrukseiendom, men driftsenheten skal omfatte alt som drives sammen, medregnet leid areal og uansett om arealet ligger i en eller flere kommuner. Driftsenheten i jordbruket er sammenfallende med tilskuddsenheten etter reglene for produksjonstilskudd.

Rugeri: Den bedrift (juridiske enhet) driftsenheten har leveringskontrakt med.

Elektronisk produksjonskontroll: Elektronisk verktøy for registrering av produksjonsdata i oppal- og rugeeggproduksjonen med hensikt til å bedre egne produksjonsresultater.

Dyrevelferdsbesøk: Veiledningsbesøk utført av DVP-veterinær, som skal registreres elektronisk og fullstendig i fagsystemet Velferdsportal Fjørfe. I verdikjeden for kalkun skal DVP-besøket utføres minst hver 9. måned for oppalere og rugeeggprodusenter. I verdikjeden for slaktekylling skal DVP-besøket utføres minst hver 12. måned for rugeeggprodusenter og hver 6. måned for oppalere.

DVP-veterinær: Veterinær som har gjennomført bransjens eget DVP-kurs og er registrert i oversikt publisert av Animalia.

4. Ansvar og roller

Nortura SA og Kjøtt- og Fjørfebransjens landsforbund (KLF) er ansvarlige for utforming og oppfølging av retningslinjen. Ansvar utøves av partene gjennom Animalia AS sitt styre. Partene skal sikre tilgang til nødvendig kunnskap og kompetanse med tilstrekkelig kapasitet for faglig oppfølging og veiledning. Retningslinjen er forpliktende for rugerier som tilslutter seg skriftlig.

For KLF skal medlemsbedrifter som ønsker å slutte seg til avtalen, undertegne KLFs tilslutningsavtale. Nortura SA og KLF skal innenfor sine organisasjoner utpeke revisorer til å revidere og føre stikkprøvebasert tilsyn med retningslinjene i sine rugerier. Partene kan utelukke sine rugerier ved vesentlige brudd på retningslinjen. Rugeriet kan med 6 måneders varsel skriftlig trekke sin tilslutning til retningslinjen ved å sende melding til Nortura SA eller KLF.

Det er rugeriene som inkluderer og ekskluderer driftsenheten i dyrevelferdsprogram oppal og rugeegg. Inkludering i programmet er ikke tidsbegrenset. Eksklusjon fra programmet skjer etter kriteriene i punkt 6.

4.1 Animalias plikter

Animalia skal på oppdrag av KLF og Nortura SA:

- a) være sekretariat for bransjeretningslinjen
- b) ha oppdatert liste over tilsluttede rugerier på www.animalia.no
- c) være pådriver for samordnet og lik praktisering av retningslinjen
- d) utarbeide relevant statistikk og publisere resultater
- e) drifte journalsystemet HelseFjørfe og fagsystemet Velferdsportal Fjørfe
- f) tilby opplæring av KSL-revisorer, DVP-veterinærer og produsenter
- g) gi veiledning til rugerier, driftsenheter og bransje
- h) overvåke praktiseringen av retningslinjen og gjennomføre nødvendige oppdateringer
- i) oversende retningslinjen til Mattilsynet for anerkjennelse som nasjonal retningslinje
- j) holde Mattilsynet oppdatert om retningslinjens innhold, endringer og praktisering
- k) sørge for oppdatert oversikt over driftsenheter som har gjennomgått e-læringskurs i avlaving av avlsdyr i oppal- og rugeeggproduksjon.

4.2 Rugerienes plikter

Det enkelte rugeri skal:

- a) gjøre retningslinjen til en fullverdig og integrert del av egne kvalitetssystemer
- b) oppfylle kravene i egne kvalitetssystemer og i offentlig regelverk
- c) til enhver tid kunne revideres av henholdsvis Nortura SA eller KLF og plikter å legge til rette for slik revisjon
- d) gi driftsenhet som holder unghøner eller produserer rugeegg et tilbud om medlemskap i egnet produksjonskontroll og kontrollere at nødvendige produksjonsdata blir registrert
- e) varsle driftsenheten i god tid før overskridelse av frister for dyrevelferdsbesøk
- f) sikre innmelding av driftsenhet til KSL-revisjon slik at det ikke går mer enn tre år mellom hver revisjon
- g) sikre at driftsenhetene lukker avvik fra KSL-regelverket innen angitt frist

h) inkludere og ekskludere driftsenhet fra dyrevelferdsprogrammet

4.3 Driftsenhetenes plikter

Den enkelte driftsenhet skal:

- a) være tilsluttet dyrevelferdsprogram oppal og rugeegg dersom man ønsker å levere unghøner for rugeeggproduksjon eller rugeegg til rugeri som har sluttet seg til denne retningslinjen
- b) være medlem i og registrere nødvendige produksjonsdata definert av rugeriet for hvert innsett i en produksjonskontroll
- c) produsere i henhold til offentlig regelverk og KSL-standard for fjørfeproduksjon, dokumentert gjennom årlige elektroniske egenrevisjoner, og eksterne revisjoner hvert 3. år
- d) gjennomføre nødvendige tiltak for å tilfredsstille dyrevelferden, herunder lukking av avvik påvist ved KSL-revisjon og oppfølging av anbefalinger fra veterinær eller rådgiver.
- e) inngå skriftlig avtale med DVP-veterinær om dyrevelferdsbesøk i besetningen. Avtalen skal omfatte at det skal tas kontakt med veterinæren ved tegn på sykdom eller klare produksjonsavvik, og at veterinær utfører DVP-besøk innen fristen, registrert i Velferdsportal Fjørfe.
- f) ha deltatt på kompetanseskole/Fjorfeskole/tilsvarende, samt gjennomføre e-læringskurs i avlaving innen to år etter tilslutning til DVP

5. Dyrevelferdsbesøk

En egen besøksveileder beskriver forberedelse, gjennomføring og besøksrapport, inkludert betydningen av god dokumentasjon. Under besøket registrerer veterinæren dyre- og ressursbaserte indikatorer som vurderes som: 1. Bra, 2. Bør forbedres og 3. Må utbedres. Score 3 settes ved det som anses som forskriftsbrist (avvik), der nødvendige tiltak spesifiseres og avvik må lukkes.

6. Avviksbehandling

Følgende avvik er utgangspunkt for trekk for driftsenheter som ikke tilfredsstiller kravene i dyrevelferdsprogrammet:

- 1. Manglende dokumentasjon på dyrevelferdsbesøk siste 6 måneder (oppal), 12 mnd (rugeegg)
- 2. Manglende lukking av avvik (score 3) på dyrevelferdsbesøk innen angitt frist

Dersom pkt. 1 eller 2 over ikke er oppfylt skal varemottakere iverksette et dyrevelferdstrekk etter at fristen er utløpt. Se detaljer i vedlegg 1: «DVP oppal og rugeegg - Varsler og avvikshåndtering»

Dersom det påvises vesentlige avvik fra offentlig regelverk, KSL-krav eller denne retningslinjen og slike avvik ikke lukkes innen angitt frist, skal varemottaker anse driftsenheten for å stå utenfor dyrevelferdsprogrammet. Perioder med produksjonsopphold kan trekkes fra ved vurdering av overtredelse av tidsfrister.

7. Klageadgang

Driftsenhetens klageadgang er regulert i leveranseavtalen med rugeri

8. Gyldighet

Denne retningslinjen ble underskrevet av Nortura og Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund 02.12.20 og ble anerkjent av Mattilsynet 27.01.21 som "Nasjonal retningslinje" iht. Forskrift 12. desember 2001 om hold av høns og kalkun.

Vedlegg 1 - DVP oppal og rugeegg – felles rutiner for varsel og avvikshåndtering

Dato: 04. juni 2025

Formålet med dette notatet

Det er varemottakere som inkluderer driftsenhetene (oppals- og rugeeggprodusentene) i dyrevelferdsprogrammet (DVP) for oppal og rugeegg etter vilkår gitt i retningslinjen. Oppfylles ikke disse vilkårene, skal driftsenhetene anses å stå utenfor DVP oppal og rugeegg. Bransjen ønsker felles rutiner for varslings av avvik, frister for å lukke disse og utelukkelse fra programmet. Dette dokumentet beskriver disse rutinene.

DVP oppal og rugeegg

Den digitale plattformen til DVP fjørfe har fått navnet «Velferdsportal fjørfe». Her kan veterinær registrere DVP-besøk, og både produsent, veterinær og varemottaker kan se status og besøksrapporter. Veterinær og produsent kan logge inn direkte i «Velferdsportal fjørfe». DVP fjørfe vil gjøre informasjon tilgjengelig for KSL angående status og overordnet årsak til at DVP fjørfe ikke er godkjent.

Varsling til produsent og veterinær

«Velferdsportal fjørfe» sender ut sms-varsler til produsent og veterinær. Det sendes varslings til produsenten når han/hun bli innrullert. Ved behov sendes påminnelse 30 dager og 14 dager før en frist for gjennomføring av besøk, kurs eller lukking av avvik. I tillegg sendes det et varsel dersom fristen oversittes. Det sendes også ut varsler knyttet til endringer i avtaleforholdet mellom produsent og veterinær, og når en ny besøksrapport er registrert.

1. Oppsummering varsler fra DVP fjørfe:
 - a. Varsel om frist for å gjennomføre DVP-besøk
 - b. Varsel om at et avvik er opprettet
 - c. Varsel om frist for å lukke avvik
 - d. Varsel om oversittet frist og risiko for DVP-trekk
 - e. Varsel om endring i avtaleforhold mellom veterinær og produsent
2. Varsel om KSL-trekk går fra KSL. Her følges vanlige varslingsrutiner.

Avvikshåndtering og trekk

Punkt 6 i «Den norske kjøtt- og eggbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram oppal og rugeeggproduksjon av slaktekylling og kalkun» sier at følgende avvik er utgangspunkt for trekk for driftsenheter som ikke tilfredsstiller kravene:

1. Manglende dokumentasjon på dyrevelferdsbesøk siste 6 måneder for oppalere slaktekylling, siste 9 måneder for oppal og rugeegg kalkun og siste 12 måneder for rugeeggprodusenter slaktekylling.
2. Manglende lukking av avvik (score 3) på dyrevelferdsbesøk innen angitt frist

Det er etablert en trekkordning med to nivåer for oppals- og rugeeggprodusenter. Dersom pkt. 1 og/eller 2 over ikke er oppfylt, skal varemottakere gjennomføre et dyrevelferdstrekk i størrelsesorden 5 % livdyr/15 % rugeegg 15 dager etter at fristen er utløpt. Dersom avvik ikke er rettet etter påfølgende innsett er avsluttet, vil KSL-trekk iverksettes. KSL-trekket gjennomføres etter dagens etablerte KSL-rutine.

Rutine ved manglende registrering av produksjonsdata i produksjonskontroll

Bransjeretningslinjen (punkt 4.3 b) krever at den enkelte driftsenhet skal "være medlem i og registrere nødvendige produksjonsdata i en produksjonskontroll levert av eller godkjent av Nortura SA eller KLF". "Nødvendig produksjonsdata" defineres som at driftsenheten minimum rapporterer følgende i tråd med dokumentasjonskrav i regelverket: Oppal; totalt antall dyr med skader, selvdøde, avlivet, inkl årsak: misvekst, bein, sortering, annet, samt fôr- og vannforbruk. Rugeeggproduksjon; ant dyr med skader, selvdøde, avlivet inkl årsak: bein, sår, avmagring, annet, samt fôr- og vannforbruk.

Deltagelse defineres i tillegg som at driftsenheten senest 1 måned etter at innsettet er avsluttet skal ha rapportert inn disse dataene. Ved manglende deltagelse i produksjonskontroll skal varemottakeren:

- Sende brev eller epost om at produksjonsdata blir rapportert inn for det aktuelle innsettet. Dersom ingen respons på dette innen 14 dager:
- Sende brev eller epost med varsel om frist på 14 dager fra brevets dato på å rapportere inn produksjonsdataene, med varsel om trekk. Dersom denne fristen oversittes:
- Innføre et trekk på 15 % per rugeegg eller 5% per livdyr frem til avviket lukkes. Dersom avviket ikke lukkes innen 30 dager etter trekket er gjennomført:
- Sende brev eller epost der det gjøres oppmerksom på at driftsenheten ikke lenger oppfyller kravene til deltagelse i Dyrevelferdsprogram oppal og rugeegg

Rutine ved manglende ekstern KSL-revisjon eller manglende lukking av KSL-avvik

Bransjeretningslinjen (punkt 4.3 c) krever at den enkelte driftsenhet skal "produsere i henhold til offentlig regelverk og KSL-standard for fjørfeproduksjon, dokumentert gjennom årlige elektronisk dokumenterte egenrevisjoner og eksterne revisjoner hvert 3. år». Bransjeretningslinjen krever også at driftsenheten skal lukke avvik påvist ved KSL-revisjonen (punkt 4.3 d).

Ved overskredet frist for ekstern revisjon eller lukking av avvik skal varemottakeren:

- Sende brev eller epost om at avviket må lukkes. Dersom ingen respons på dette innen 14 dager:
- Sende brev eller epost med varsel om frist på 14 dager fra brevets dato på å lukke avviket, med varsel om trekk. Dersom denne fristen oversittes:
- Innføre et trekk på 15 % per rugeegg eller 5% per livdyr frem til avviket lukkes. Dersom avviket ikke lukkes innen 30 dager etter trekket er gjennomført:
- Sende brev eller epost der det gjøres oppmerksom på at driftsenheten ikke lenger oppfyller kravene til deltagelse i Dyrevelferdsprogram oppal og rugeegg